

ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Кучіна С.Е.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут» м. Харків*

Заробітна плата є однією з найважливіших економічних категорій, що відображає взаємовідносини між працівником і роботодавцем. Вона становить основну частину доходу населення і є вирішальним фактором мотивації до праці, продуктивності, соціального захисту та економічного розвитку в цілому.

Поняття заробітної плати традиційно визначається як грошова винагорода, яку працівник отримує за виконану ним роботу відповідно до трудової угоди або контракту. Відповідно до статті 94 Кодексу законів про працю України, заробітна плата - це винагорода, розрахована, як правило, у грошовому вираженні, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу [1]. Таким чином, вона є обов'язковим елементом трудових правовідносин, що виникають між сторонами.

Сутність заробітної плати проявляється в її багатофункціональному значенні. Передусім, вона виконує економічну функцію, забезпечуючи матеріальні засоби для життя працівника та його сім'ї. По-друге, вона має мотиваційну функцію, стимулюючи працівника до підвищення продуктивності праці, поліпшення якості виконуваних обов'язків, професійного зростання. Крім того, заробітна плата виконує соціальну функцію, слугуючи інструментом перерозподілу доходів у суспільстві, зменшуючи соціальну нерівність.

Заробітна плата буває основною (постійна частина, що виплачується за фактично відпрацьований час або обсяг виконаної роботи) та додатковою (премії, надбавки, компенсаційні виплати тощо). Її розмір залежить від кваліфікації працівника, складності, умов і кількості виконаної роботи, а також від економічного стану підприємства [1,2].

На сучасному етапі розвитку економіки України важливим є питання гідної оплати праці, що прямо впливає на якість життя громадян, стабільність трудових колективів та розвиток внутрішнього ринку. Реформи в системі оплати праці повинні забезпечувати не лише її конкурентоспроможність, але й прозорість, справедливість та соціальну відповідальність.

Таким чином, заробітна плата - це не лише засіб забезпечення працівника, а й потужний економічний і соціальний інструмент, який відіграє ключову роль у формуванні трудових відносин, стимулюванні виробничої діяльності та забезпеченні соціальної стабільності в державі.

Література:

1. Червінська Л. М. Економіка праці: навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2021. - 288 с.
2. Ткачук В. А., Ланченко Є. О., Балан О. Д., Гаврилюк І. П. Економіка праці й соціально-трудові відносини: навчальний посібник.- К.: Видавничий центр НУБіП України, 2022. - 616 с.